

PRÍBEH O PANI BERGOVEJ

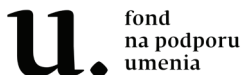
INGVILD H. RISHØI

premedia

*Vydanie knihy z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia*

This translation has been published with
the financial support of NORLA

Ingvild H. Rishøi: Príbeh o pani Bergovej
Prvé vydanie

Historien om Fru Berg
Copyright © Gyldendal Norsk Forlag AS 2011
All rights reserved
Translation © Lubomíra Kuzmová, 2018
Copyright © Vydavateľstvo Premedia, 2018
ISBN 978-80-8159-594-3

OBSAH	Príbeh o pani Bergovej	7
	Keď sa čaruje s ľuďmi	25
	Janis Joplin	37
	To, čo svieti	61
	Moje dievčatá	79

PRÍBEH O PANI BERGOVEJ

TRÁVA, CHODNÍK, BRÁNA, ASFALT. Tráva, chodník, brána, asfalt.

Zatiaľ ešte nesnežilo.

Stojím tu v nočnej košeli.

Musím to vydržať, musím sa dívať z okna, musím tu vydržať stáť, kým nepríde.

Tráva, chodník, brána, asfalt.

Musím to vydržať, musím sa dívať, nesmiem žmurknúť, je mi zima.

Čierna je krajšia než sivá, sivá je krajšia než hnedá, najkrajšia farba je biela.

Chladnička prestala vrčať. Počujem Line, ako na hornom poschodí prejde po izbe, pustí kazetu a potom ju zastaví, určite ju pretáča.

A zase žmurkám.

Počujem, ako si ocko v obývačke odkašle.

– Ahoj, Muškátik, – povie.

Ale on sa takto s Muškátikom nikdy nerozpráva. Iba sa ma snaží prilákať.

Som bosá, tisnem k sebe kolená. Nemá zmysel sa obliekať, ak nepríde, a ja neviem, či príde. To neviem.

Ale ak príde, pôjdeme spolu do kaviarne. Nikdy však neviem naisto, do ktorej alebo či nakoniec nebude predsa len chcieť zostať doma, a nikdy neviem, ako jej je, ale vlasy, tie má stále rozpustené. A nechty, tie má vždy ohryzené, a vždy je zábudlivá. Ale keď má dobrú náladu, vtedy sa stále usmieva a pozerá sa na mňa, hladká mi ruku na stole, kúpi mi kakao,

nasype doň cukor a opýta sa, či mi chutí, a potom nasype ešte viac cukru a opýta sa, či mi už teraz chutí. Ale keď sa bojí, vtedy je bledá v tvári a má červené vlasy a veľké oči. Ako ježibaba, celá biela a strnulá.

A zrazu plače, a zrazu sa chveje, a zrazu na všetko zabudne. Ach, nie. Zrazu na všetko zabudne. Keď na to myslím, musím si zahryznúť do pery a vydržať. Sniežik, sniežik, biela, biela, biela. Muškátik je už tu.

Obtiera sa o stenu v kuchyni. Možno príde až sem. Ale v tom prípade neviem, čo urobím, nemôžem sa zohnúť a pohladkať ho, musím tu vydržať stáť a celý čas sa dívať na bránu. Muškátik mňauká. A teraz počujem Line, schádza po schodoch, áno, už stojí vo dverách, vidím ju kútikom oka, jej tmavé vlasy a ružový pulóver. A ruku, ktorou si žmolí vlasy.

– Nie si ešte hladná? – opýta sa.

– Vôbec, – odpoviem.

– Môžem ti urobiť chlebič, – navrhne.

– Práve som zjedla medové cereálie, – odpoviem.

Je to lož.

Line sa už k mame nechce vrátiť. Prečo by som mala? odvrkne, keď sa jej opýtam. Vojde a pozrie sa na mňa, ale ja len zízam na bránu, je čierna, čierna je krajšia než sivá, všetky radové domy majú rovnaké brány. Dnes som jedla iba koláč, ešte ráno v posteli. Ale nie som hladná, to je pravda, pravda je lepšia než lož.

– Chceš tam iba takto stáť a dívať sa von? – opýta sa Line.

– Chcem, – odpoviem.

Nato odíde do obývačky.

Ach, nie, už to prichádza. Ach, nie, teraz musím premýšľať, nie, nie, prosím, nie. Začína mi byť zle, ten sladký smrad, vráža mi do hlavy, ach, nie, musím myslieť na pekné veci. To vraví Line vždy, sadne si ku mne na posteľ, vezme mi hlavu do dlaní a povie, musíš myslieť na pekné veci.

A ja viem, čo sú pekné veci: keď som vyhrala súťaž v kreslení a musela som ísť k pani učiteľke a podať jej ruku a ona mi dala mliečnu čokoládu, a ešte predtým, keď som šla s mamou z nákupného centra a niesla som klietku oboma rukami, a ešte predtým, keď som sa pozerala do výkladu obchodu so zvieratami a mama povedala: – Poďme sa pozrieť dnu.

Otvorila mi dvere. Vnútri škriekali vtáky. Išla som ku škrečkom a nakukla som im do škatule. Boli tam hnedé a biele a vyliezali si navzájom na chrbát a skákali si po hlave, všetko si pamätám, do detailov, a nakoniec som sa opýtala: – Čo stojí taký škrečok?

Prišlo k nám jedno dievča a povedalo: – Tie škrečky máme teraz v zľave. Stoja iba štyridsať.

– Štyridsať! Za škrečka! Iba štyridsať! – vykrikla som a mama sa rozosmiala a to dievča sa tiež rozosmialo.

Potom odišlo a mama sa ma opýtala: – Chcela by si škrečka, Emilie?

– Áno! – vykrikla som a usmiala sa, aj mama sa usmiala, obidve sme sa usmievali a pozerali na seba, a ja som si vybrala pani Bergovú.

Bola celá biela. Mala čierne oči a usmiate ústa. Štyridsať korún.

Mohli sme si však dovoliť len tú najmenšiu klietku, také boli drahé, ale klietku som predsa potrebovala, keď som už mala škrečka. A o týždeň nato som vyhrala aj triednu súťaž v kreslení a pani učiteľka nechala moju kresbu kolovať a potom ju zavesila na stenu, kresba sa volala *Škrečkova výbava*, napísala som to pod obrázok. Začujem ocka, šuští novinami, niečo sa tam deje, ach, nie. Teraz sa určite bude chcieť rozprávať.

– Emilie, – zakričí. – Prídeš sem na chvíľku?

Neodpovedám.

– Ach, – povie.

A potom počujem, že noviny odloží, vstane a ide sem, podlaha vrzga, a on zastane.

Cítim na krku jeho zrak.

Stojí vo dverách, povie: – Nezahráme si Srdcia?

– Teraz som tu, – poviem.

– Možno sa k nám pridá aj Line, – povie ocko.

Na to nič nepoviem.

Muškáтик si oblizuje chvost. Ocko vojde dnu. Pozrie sa na mňa, sadne si na stoličku obkročmo a pozoruje ma.

– Takto tam chceš sedieť? – opýtam sa.

– To hádam môžem, – odvetí.

Vzdychnem si a posuniem sa bližšie k oknu.

Pritlačím si dlane na sklo, urobia sa okolo nich otláčky.

Ako dlho vydržím stáť bez pohnutia? A ako potichu vydržím stáť? S rukami na skle. Úplne, úplne pritisnutá ku sklu. A nakoľko sa dokážem k veciam priblížiť? Nikdy nie úplne, je jedno, či prsty silno tlačím, pritláčam k oknu, aj tak tam vždy zostane medzipriestor niekoľkých atómov, je jedno, koľkokrát človek niečo rozdelí, vždy môže vzniknúť ešte menší diel. A je jedno, či je niečo veľké, pretože môže existovať niečo ešte väčšie. Ale, Muškátik, Muškátik, čo to ty stváraš? Pradieš? Kreslíš osmičky?

Kožúškom ma hladí po nohách.

Je to teplý pocit.

Je to príjemný pocit.

Musím sa naňho pozrieť, iba na sekundu.

Lenže on už ide ďalej za svojím žrádlom. Muškátik, veď ty papáš z popolníka, chcem pre teba poriadnu modrú plastovú misku na krmivo, na ktorej bude napísané *Muškáтик*. Mám rada misky na krmivo. Mám rada hračky pre zvieratá, umelé myšky pre mačky, zrkadlá pre vtáky a zvončeky na krk. Niesla som klietku oboma rukami, nikdy predtým som nevlastnila

nič strieborné, a pani Bergová bola veľmi vystrašená, ležala tichučko vo svojej klietke, veď všade okolo boli autá a studený vietor a križovatka. V obchode mali omnoho krajšie klietky, no aj moja bola pekná, mala napájadlo a misku na jedlo a domček s červenou strechou, kolotoč bol bledomodrý a bol pripevnený na mriežke.

Ale keď som prišla ďalší víkend, všimla som si, že pani Bergová nedostala jesť. Začala totiž obhrýzať kolotoč. Mame som teda povedala: – Musíš ju kŕmiť každý deň, nesmieš na to zabudnúť.

– Áno, – odvetila mama.

Stála pri dreze. Ale riad neumývala.

Iba hľadela do steny a hrýzla si peru.

– Mám ti pomôcť s riadom? – opýtala som sa a vzala som do ruky utierku.

Umývali sme teda riad.

Potom som odbehla a dlho som sa hrala s pani Bergovou.

V ten večer mala líca celé od semien.

Ale, pani Bergová. Ach, pani Bergová. Ach, nie, nie. Musím zadržať dych. Tridsať, dvadsaťdeväť, dvadsaťosem. Dvadsaťsedem, dvadsaťšesť, dvadsaťpäť. Lúbim ťa, lúbim ťa. Dvadsaťtri, dvadsaťdva, dvadsaťjeden. Nesmiem ti zabudnúť povedať, že ťa lúbim. Nesmiem sa zabudnúť pri stole usmievať. A potom, keď sa budeme lúčiť, musím ti zaželať dobrú noc, dobrú noc, musím si v sebe hovoriť dobrú noc, až kým mi nezíde z očí. Dobrú noc, dobrú noc, dobrú noc. Jedenásť. Desať, teraz to bolí, myslím len na vzduch, štyri, tri, dva, a potom, a teraz, už môžem dýchať.

Okno je okolo mojich rúk biele. Je to rosa. Je mi zima, teplo je lepšie než zima, ale ľadová zima je lepšia než žeravé teplo. Ocko sedí vedľa mňa, ako dlho tu vlastne chce sedieť, obkročmo na stoličke a pozorovať ma.

– Počuj, – povie.

– Áno, – odvetím.

– Chceš tu stáť celé svoje narodeniny? – opýta sa.

Na to neodpovedám.

– Emilie, pozrieš sa na mňa? – nalieha, a ja sa mu rýchlo pozriem do tváre: – Čo je?

A potom sa znovu dívam z okna. Má strapaté vlasy a veľký nos a veľké oči.

Dívam sa von, ale počujem všetko, Line sa vracia, počujem to, už prichádza, zastane pred dverami. Príde až k nám.

– Prepáč, idem do chladničky, – povie.

Musím sa posunúť k ockovi.

Za mojím chrbtom otvorí dvere chladničky. Ledva sa zmesť, vonia parfumom. Vyberie mlieko. Potom ide ku skrini a vyberie čokoládový prášok. Ja sa dívam von, chodník, tráva, brána. Pri miešaní štrngá lyžičkou.

Potom stojí pri kuchynskej linke a pije.

A ocko stále sedí a zíza s rukami na nohaviciach.

Bola by som najradšej, keby odišli.

Bola by som najradšej, keby začalo snežiť.

Bola by som najradšej, keby som bola trochu iná.

A keby som mala mladšiu sestričku, bábätko, bábätká majú hladké ústa a na hlave majú jamku, ktorá je mäkká na dotyk, vždy mám strašnú chuť im ju stisnúť. Presne ako malé zvieratká. Vždy mám strašnú chuť ich postískať, silno. Ach, nie.

– Zostanem tu, – poviem.

Pozrú sa na mňa. Netuším, prečo som to povedala práve teraz.

– My teda ideme von, oci, – povie Line.

– Chcel som sa s Emilie trochu porozprávať, – povie ocko.

– Ale veď ona nechce rozprávať, – povie Line. – Nechaj ju, nech si tu stojí.

Vtedy sa ocko postaví, chytí ma okolo pliec a zacloní mi výhľad, trochu mnou zatrasie, vonia pracím práškom, snažím sa mu vyhnúť, ale nejde to, musím sa mu pozrieť do očí.

– Nemôžeme sa porozprávať inokedy? – opýtam sa, strčím si hlavu pod jeho rameno a pritísnem sa k oknu, a opäť vidím chodník, trávu, sivú, hnedú.

Odchádza, zabralo to.

On totiž neverí, že príde. Ale veď volala a slúbila to. No on tomu aj tak neverí, ja som si však istá, dohodli sme sa po telefóne, odomkla som dvere, vtom zazvonil telefón, prišla som z telocviku, šnúra na vaku s úborom sa mi roztrhla, takže som ho musela niešť oboma rukami.

– Ahoj, to som ja, – povedala.

– Ahoj, – pozdravila som.

– Iba sa chcem spýtať, čo si chcela na narodeniny? – povedala, ale mne vtedy nič nezišlo na um.

Chcela som síce kožený vak, ale ten je drahý, a ešte som chcela veci pre mačku, no hneď mi napadlo, že by si spomenula na pani Bergovú a to všetko. A tak som povedala, že si už celkom nepamätám.

– Už si celkom nepamätám, – povedala som.

Ale ona len rozprávala ďalej, do ktorej kaviarne pôjdeme, opýtala sa, prídem po teba okolo obeda, povedala, viem, že to povedala, a viem, že to myslela vážne, počula som to. Tam vonku je Line.

Kráča k bráne. Zošlapuje si topánky na päte, nikdy sa jej nechce zohnúť, ale kam to ide? K schránke nejde, neviem, kam má namierené, nepáči sa mi, že stále niekam chodí, ružová bunda s kapucňou jej svieti.